

Posudek vedoucího na bakalářskou práci Olgy Valentové:

Vybrané charakteristiky demografického vývoje jihočeského a západočeského pohraničí v období 1961-2001

Předložená práce patří svým tématem k typu regionálních monografií, ačkoliv se od podobných studií poněkud liší. Týká se velmi specifického území, jehož demografický vývoj byl drasticky přerušen a změněn válečnými a poválečnými událostmi. Důsledky výměny velké části populace v pohraničí a s dalších „specifik“ západního pohraničí se projevily bezprostředně na řadě demografických charakteristik, jejich vliv byl ale mnohem dlouhodobější. Hledání dopadů těchto změn v dlouhodobém vývoji demografických struktur a v demografickém chování, tedy analýza demografického vývoje v posledních 40 letech 20. století s ohledem na tyto události, se staly tématem práce. Myslím, že vznikla zajímavá práce, jež dokáže zaujmout neotřelostí tématu, uvedením rozdílných přístupů ke zkoumání pohraničních oblastí z pera demografů, historiků či sociologů. Rozhodující pro kvalitu této práce je ale logická stavba, systematický přístup autorky, použití vhodných srovnávacích ukazatelů k vyjádření odlišností demografických struktur vybraného území a ČR, a také rozdílů uvnitř regionu samotného.

Práce je koncipována jako deskriptivní srovnávací analýza demografického vývoje vybrané oblasti (8 okresů) od 60. let do konce 20. století. Vlastní analýzu ale uvozují jednak kapitola vymezující pojem pohraničí, jednak kapitola seznamující čtenáře s průběhem tzv. dosídlovacích akcí. Jinak struktura práce odpovídá pracím podobného typu. Po úvodu, kde jsou stanoveny cíle práce a hypotézy, popsána struktura práce a výběr tématu, následuje kapitola věnovaná zdrojům dat a metodice včetně definic použitých ukazatelů, další je stručná kapitola o geografických podmínkách a struktuře osídlení. Vlastní demografické téma je zpracováno ve třech kapitolách (6.-8.). První se týká vývoje počtů obyvatelstva a jeho složení (vývoj věkové a pohlavní struktury, složení podle rodinného stavu, národnosti, vzdělání a ekonomické aktivity), další pak procesů porodnosti a úmrtnosti. Obě kapitoly jsou ještě dále členěny. Třetí analytická kapitola je zaměřena na zkoumání původu obyvatelstva vybraného regionu. V závěru práce jsou zhodnoceny výsledky analýzy z hlediska vytčených hypotéz. Je trochu škoda, že se autorka při hodnocení meziokresních diferencí více nezabývala hlubšími souvislostmi historicky vzniklých rozdílů v osídlení s odlišnostmi v demografickém vývoji jednotlivých okresů a nedokázala výsledky analýz vývoje jednotlivých charakteristik lépe propojit.

Na práci je bohužel též patrná jistá uspěchanost v závěru dokončovacích prací; projevuje se řadou drobných nedostatků i závažnějšími chybami; jejich charakter opět svědčí o nedostatečně provedené korektuře.

Jedná se např. o nepřesně definovaný standard pro výpočet nepřímou standardizované úmrtnosti v metodické kapitole 2 na str. 8 (uvedený vzorec je správně); stejná nepřesnost je pak přenesena do vysvětlivek pod tabelovanými hodnotami standardizovaných měr úmrtnosti (str.45, tab. 16 a 17).

Na str. 13 je v tab. 2 uveden evidentně chybný počet obcí.

Na str. 27 v kap. 6.2. je chyba v názvu grafu 3 – jde o muže, nikoliv o ženy,

V tab.10, str. 32 jsou chybné údaje o podílech osob německé národnosti - v součtu s podílem osob české národnosti uvedeným v tab. 9 někde překračují 100 %, údaje neodpovídají ani popisu v textu.

Na str. 41 v grafech 17 a 18 neodpovídají názvy jejich obsahu – podle názvu jde o přírůstky obyvatelstva za celé období 1961-2001, v grafech jsou uvedeny jednoleté přírůstky v letech sčítání lidu - správně by byly přírůstky během každého intercenzálního období, nejsou uvedeny použité jednotky.

Po formální stránce má práce všechny náležitosti - obsah, seznam tabulek a grafů, seznam literatury s velmi rozsáhlým seznamem pramenů dat. Po technické stránce je text práce o rozsahu 53 stran zpracován dobře, je doplněn 22 tabulkami a 18 grafy, navíc je doplněn přílohou s pěkně zpracovanými věkovými pyramidami. Korektura textu mohla být pečlivější, i když gramatických chyb není mnoho.

Autorka se poměrně dobře zorientovala v literatuře i v pramenech dat, prokázala schopnost samostatné práce, zvládla základy demografické analýzy. Oceňuji její zájem o danou problematiku, i to, že přistupovala k práci iniciativně, s velkým zaujetím a samostatně.

Práce Olgy Valentové i přes některé nedostatky splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji k obhajobě.